

روزشمار جنگ

شنبه

۲۵ مرداد ۱۳۵۹

۵ شوال ۱۴۰۰

۱۶ اوت ۱۹۸۰

۲۷۰

امروز وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران اطلاعیه‌ای صادر کرد و که در آن ضمن حمله شدید به دولت عراق، این رژیم را نزدیک‌ترین دوست برای دشمنان خلق فلسطین، انقلابی‌نما و در عمل همکار امپریالیسم خواند. در این اطلاعیه ضمن اشاره به فعالیت‌های ایران در عرصه دیپلماسی بین‌المللی برای محکومیت تجاوزات جدید رژیم اشغالگر قدس در بیت‌المقدس، آمده است:

«متأسفانه بعضی از کشورهای اسلامی سعی داشته و دارند در قبال این توطئه کسانی را که از تصمیم اسرائیل حمایت کنند فقط به قطع رابطه سیاسی تهدید کنند که در رأس این توطئه، حکومت فاشیست عراق قرار دارد که همیشه در حرف، باهیاو، انقلابی‌نما و در عمل همکار و یار ارتجاع و امپریالیسم امریکا می‌باشد. تجربه سال‌های اخیر نشان داده است که عراق باوجود نداشتن روابط سیاسی ظاهری با امریکا از هیچ‌گونه همکاری با مرتجعین و دستیاران امریکا کوتاهی نکرده و همیشه علیه آنها که با امریکا در ستیزه هستند توطئه کرده و می‌کند. نمونه آن کشتاری که به‌وسیله عوامل خود از رهبران فلسطین در سال‌های اخیر نموده و دشمنی‌هایی که با جمهوری اسلامی ایران و دول ضداستعماری عرب کرده و سعی بلیغی که در حمایت از حکومت شاه مخلوع به‌هنگام سقوطش نموده و ازجمله خیمه‌شب‌بازی آوردن فرح پهلوی به عراق و محدودیت‌هایی که برای رهبر انقلاب ایران فراهم آورد که مآلاً به خروج ایشان از عراق منجر شد و حتی به دولت کویت هم فشار آوردند که ایشان را نپذیرد. ...»

در بخش دیگری از این اطلاعیه آمده است: «وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران مواضع خود را در مقابل این توطئه نشان داده و یادآور می‌شود که قطع روابط سیاسی با دوستان اسرائیل کافی نیست و باید کانال‌های اقتصادی بر روی آنها که اسرائیل را یاری می‌دهند بسته شود. ...»^(۱)

در پی چند روز آزمایش نسبی در نوار مرزی، امروز عراق مجدداً حملات خود را به خاک ایران از سر گرفت. در این زمینه گزارش گروهان خان‌لیلی حاکی است که از ساعت ۱۰ بامداد امروز تا ساعت ۱۵:۱۷ دقیقه، توپخانه ارتش عراق به پاسگاه زینل‌کش تیراندازی کرد که بر اثر آن خساراتی به پاسگاه و دکل بی‌سیم آن وارد آمد.^(۲) همچنین شب‌هنگام، مهاجمان مسلح و نیروهای ارتش عراق در دو عملیات مشترک و جداگانه به پاسگاه قلعه‌سفید و پاسگاه روبه‌روی آن و نیز پاسگاه منطقه بیشگان حمله کردند. مهاجمان در این حمله که به مدت سه ساعت و با حمایت آتش توپخانه عراق انجام شد، با آتش متقابل نیروهای خودی مستقر در این دو پاسگاه، مواجه شده و با تحمل ۱۲ کشته، مجبور به عقب‌نشینی شدند.^(۳)

از سوی دیگر، امروز نیز عراق به تحرکات مرزی خود ادامه داد و این تحرکات به طرز چشمگیری به سمت جنوب غرب تمایل داشت. در منطقه ایلام، وضعیت تحرکات عراق به شکلی بود که گزارش اطلاعات سپاه کرمانشاه خبر از «احتمال قوی حمله سراسری عراق ظرف امشب یا فردا شب» داد.^(۴) و سپاه مرکز نیز «به کلیه یگان‌های تابعه در منطقه ایلام دستور آماده‌باش برای مقابله با حملات سراسری عراق به ویژه در امشب و فردا» صادر کرد.^(۵)

یک گزارش از گروهان موسیان نیز حاکی است که ساعت ۱۱:۳۰ دقیقه امروز، عراق یک دستگاه دکل چاه نفت در منطقه هم‌جوار مرزی نصب کرده است.^(۶) یک گزارش تأیید شده دیگری از مریوان از استقرار ۸۰ دستگاه تانک و ۲۵ قبضه توپ بزرگ در منطقه کانی‌مانگا و...^{*} در خاک عراق حکایت دارد.^(۷) همچنین، اطلاعات سپاه ارومیه، از ورود ۱۳ فروند هواپیمای سی ۱۳۰ در شامگاه امروز از کشور ترکیه به خاک عراق خبر می‌دهد.^(۸)

اما تحرکات مرزی امروز عراق در منطقه مرزی خرمشهر و آبادان نسبت به روزهای گذشته قابل توجه بود. «در ساعت ۲۱:۳۰ دقیقه، یک فروند هواپیمای عراقی به حریم ایران تجاوز کرد که با آتش پدافند مستقر در دژهای ارتش و فرودگاه آبادان، متواری شد. هم‌زمان با این تجاوز هوایی، نیروهای عراقی برای ردگم کردن اقدام به تیراندازی با سلاح‌های سنگین نمودند. لازم به یادآوری است که این چندمین بار در ماه‌های اخیر است که هواپیماهای عراقی به حریم فضایی ایران تجاوز می‌کنند.»^(۹) همچنین، «نیروهای مهندسی عراق در مقابل اسکله‌های ۳ و ۴ و ۲۶ و ۲۷، روبه‌روی حفر بریم آبادان در حال قطع نخل‌ها و احداث سنگر در منطقه فاو مشاهده شدند.»^(۱۰)

لازم به ذکر است که بنی‌صدر در سخنرانی دیروز خود در اجتماع مردم کرمانشاه در واکنش به حملات مکرر مرزی عراق گفته بود: «ارتش ایران موضع دفاعی خود را در قبال حملات عراق رها کرده و از این به بعد در موضع تهاجمی قرار خواهد گرفت.» وی در این اجتماع درباره هماهنگی

نیروهای نظامی جمهوری اسلامی گفته بود: «در داخل مرزها نیروهای مسلح ما با آرایش هجوم و توسعه دارند حاکمیت دولت را پیاده می‌کنند؛ یعنی برای اینکه ما در مرزها امنیت پیدا کنیم و در داخل مرزها نیز نیروهای وابسته و مزاحم نظم را سرکوب کنیم و کشور اسلامی‌مان را به امنیت رهبری کنیم، نیروهای مسلح ما باید هماهنگی می‌کردند و ما بر آنیم این هماهنگی را به وجود آوریم.»^(۱۱)

۲۷۲

در ادامهٔ تحرکات و حملات ایزدایی گروه‌های مسلح معاند با نظام امروز نیز در مناطق کردنشین اقدامات و درگیری‌هایی وجود داشت. ازجمله:

در محور بانه در ساعت ۱:۲۰ دقیقه در ارتفاعات آربابا، گردنهٔ خان، بین مهاجمان ضدانقلاب و نیروهای خودی درگیری کوتاهی رخ داد که به شدت سرکوب شد و ضدانقلابیون مهاجم مجبور به عقب‌نشینی شدند.^(۱۲) در ساعت ۱۰ امروز نیز در محور بانه - سردشت، گروه اعزامی از بانه مرکز تجمع افراد کومه‌له در منطقهٔ کوهان را زیر آتش گرفت که در نتیجه یک خودرو منهدم و تعدادی از افراد دشمن کشته شدند و هیچ‌گونه آسیبی به افراد خودی وارد نیامد.^(۱۳)

در منطقهٔ سقز نیز برابر اعلام پاسگاه سکنته، «در ساعت ۲۱:۱۵ دقیقه، پاسگاه توسط ضدانقلابیون با سلاح‌های مختلف مورد حمله قرار گرفت که پرسنل پاسگاه به آتش ضدانقلابیون پاسخ می‌دهند» و این درگیری تا ساعت ۲:۱۵ دقیقه بامداد روز بعد (ساعت مخابرهٔ گزارش) همچنان ادامه داشته است.^(۱۴)

گزارش خبرگزاری پارس نیز حاکی است: «مهاجمین مسلح غیرقانونی شنبه‌شب در حمله به روستای هولاسو از توابع شاهین‌دژ با تحمل تلفات سنگین مجبور به عقب‌نشینی شدند.» این گزارش به نقل از فرماندار میاندوآب، افزوده است: «مهاجمین [ضدانقلاب] به‌هنگام عقب‌نشینی، خرمن‌های روستای هولاسو را به آتش کشیدند.»^(۱۵) همچنین، گروه ضربت مبارزه با مواد مخدر آذربایجان غربی امروز اعلام کرد که افراد این گروه در درهٔ آشناآباد ارومیه ۱۰۰ قبضه اسلحهٔ کمری ساخت چکاسلوواکی با ۱۰ هزار تیر فشنگ کشف و فروشندگان و خریداران آن را دستگیر کردند.^(۱۶)

در همین حال گزارش شهربانی ارومیه و فرمانداری میاندوآب نیز حاکی است که امروز «عبدالرحمن قاسملو به منطقهٔ بوکان عزیمت و در روستاها توقف و سخنرانی و جوانان را بر علیه جمهوری اسلامی تحریک نموده و تأکید کرده که پیران و کودکان را در روستاهای دور اسکان دهند.» این گزارش می‌افزاید: «ضمناً حدود ۵۰ نفر مسلح با یک قبضه توپ ۱۰۶ [میلی‌متری] از وی محافظت می‌کردند و نیز در منطقه ایجاد رعب و وحشت شده است.»^(۱۷)

در منطقهٔ پاوه نیز منابع خودی گزارش دادند: «گروهی از افراد مسلح حزب دمکرات و کومه‌له از پشت شاه‌کوه به‌طرف پاوه حرکت کرده‌اند و در برزنگ مستقر شده‌اند.» این گزارش می‌افزاید: «آنها دارای سلاح‌های سنگین هستند و قصد دارند به پاوه حمله کنند.»^(۱۸) یک خبر دیگر نیز

حاکی است: «۵۰ نفر از اعضای حزب دمکرات در سهراهی پی تهن شهر به وسیله ۲ قبضه کالبر ۵ و یک خمپاره هشتاد [و یک] و ۴ تیربار ژ ۳ و یک آر.پی.جی ۷ راه را بسته‌اند.»^(۱۹)

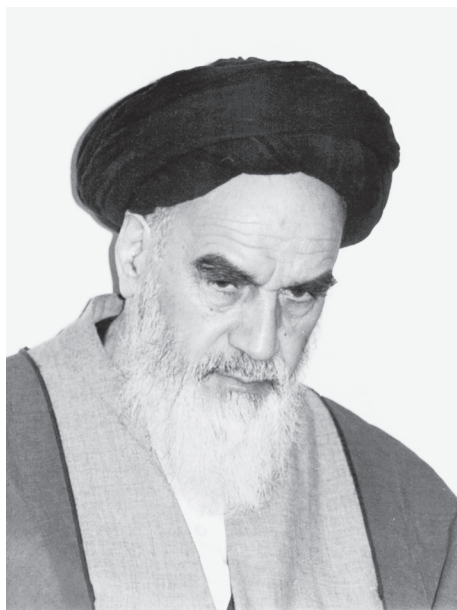
همچنین در گزارش خبرگزاری پارس از سنندج آمده است: «ساعت ۱۷:۲۰ دقیقه امروز، در نزدیکی روستای کوله واقع در مسیر سنندج - دیواندره، ضدانقلابیون راه را بر حدود ۵۰ اتومبیل بستند و ۱۵ نفر از سرنشینان یک آمبولانس، یک مینی بوس و سه دستگاه اتومبیل دولتی را به گروگان گرفتند و اتومبیل‌های آنان را نیز با خود بردند.» این گزارش می‌افزاید: «این ماجرا حدود دو ساعت و نیم طول کشید، ولی تیپ مستقر در این مسیر از ماجرا آگاه نشد و در نتیجه دخالتی نکرد. ضمناً از سنندج تا بانه ۴ تیپ نظامی مستقر است.»^(۲۰)

از سوی دیگر، بنا به گزارش منابع اطلاعاتی خودی، «سردار جاف با ارسال نامه‌هایی به سران ایل قلخانی به آنان توصیه نموده افراد خود را به استخدام سپاه پاسداران درآورند و اضافه نموده در صورت استخدام آنان در سپاه پاسداران، ماهیانه به هر نفر ۲۰۰۰ تومان حقوق پرداخت خواهد نمود.»^(۲۱)

۲۷۳

شب گذشته، به‌هنگام بازگشت از نوار مرزی غرب کشور، بنی‌صدر و همراهانش از یک سانحه هوایی جان سالم به در بردند. گزارش خبرگزاری پارس در این باره حاکی است:

«ساعت ۱۱ شب، هلیکوپتر حامل دکتر بنی‌صدر، رئیس‌جمهوری، هنگام بازگشت ایشان از نوار مرزی ایران و عراق در نزدیکی اسلام‌آباد بر اثر نقص فنی سقوط کرد، ولی خوشبختانه به ایشان و هیچ‌یک از همراهان صدمه‌ای نرسید. دکتر بنی‌صدر در ساعت ۱:۳۰ بامداد در گفت‌وگویی جریان وقوع این حادثه را بیان کرد و گفت: "پس از حرکت از قصر شیرین و طی مقداری راه، استاندار به من اطلاع داد که هلیکوپتر دچار نقص فنی شده و مجبور به فرود اجباری می‌باشد. در این هنگام هلیکوپتر شروع کرد به دورزدن. ... خلبان، بعد متوجه شد چراغ‌ها از کار افتاده است. به‌هر حال، ناچار آماده فرود اجباری گردید که کنترل از دست او خارج شده و هلیکوپتر سقوط کرد. پس از سقوط هلیکوپتر، تیمسار ظهیرنژاد درب هلیکوپتر را باز کرد و کلیه سرنشینان به بیرون پریدند. در این لحظه بود که متوجه شدیم قطعات هلیکوپتر در نقاط مختلف افتاده است." رئیس‌جمهوری سپس افزود: "این الحمدلله از شگفتی‌ها و نشانه کمال رحمت خداوندی است که هلیکوپتر سقوط کرده و متلاشی بشود و به هیچ‌یک از سرنشینان کوچک‌ترین صدمه‌ای نرسد و نشانه دوم رحمت الهی این‌که در ۱۵ کیلومتری محل سقوط هلیکوپتر، ۱۵ روز پیش، ۱۵ نفر از سپاه پاسداران انقلاب به‌وسیله ضدانقلاب شهید شده بودند."» خبرگزاری پارس در ادامه گزارش خود از قول بنی‌صدر افزوده است: «محل سقوط در نزدیکی دهی بود و روستاییان آن ده که کرد بودند، آمدند و خیلی شادی کردند و

پیام امام خطاب به رئیس‌جمهور پس از حادثه سقوط بالگرد
حامل وی: نجات جناب‌عالی نشانه‌ای از الطاف الهی است
برای پیشرفت انقلاب اسلامی ما.

شگفت‌زده شده بودند.» در پایان این گزارش آمده است که بنی‌صدر همراه دیگر سرنشینان هلیکوپتر، با یک جیپ و یک تراکتور که متعلق به روستاییان منطقه بود، به پاسگاه ژاندارمری آن منطقه انتقال داده شدند.^(۲۲)

در پی سانحه شب گذشته سقوط بالگرد حامل رئیس‌جمهور و همراهان، امروز امام خمینی و آیت‌الله منتظری در پیام‌هایی جداگانه، سلامت و نجات وی و همراهان را از عنایات معجزه‌آسای خداوند دانستند. در پیام امام خمینی خطاب به بنی‌صدر آمده است:

«جناب آقای بنی‌صدر، رئیس‌جمهور، حفظه الله تعالی. نجات جناب‌عالی و همراهان محترم از سانحه‌ای که به‌حسب عادت مصیبت‌وار باید باشد، نشانه‌ای از الطاف الهی است برای پیشرفت انقلاب اسلامی ما؛ از این اموری که قدرت حق آشکارا در آن پیداست که همه

در جهت حفظ این کشور و ملت است، کراراً دیده‌ایم. ان‌شاءالله تعالی از این پس نیز عنایت پروردگار با ماست و با همه وجود در پیشگاه مقدس شکرگزاریم. ما همه از خداییم و باید در راه خدمت به او باشیم. این عنایت معجزه‌آسا دلیل آن است که شما و همراهانتان در خدمت به کشور اسلامی صدیق بوده و صدیق خواهید بود. شما به شکرانه این نعمت بزرگ، زندگی ثانوی خود را بیش از پیش وقف خدمت به اسلام و کشور اسلامی نمایید و ملت بزرگ با رؤیت این عنایات پی‌درپی اطمینان کامل داشته باشند که مادام که در خدمت اسلام هستند آسیب‌پذیر نیستند و دشمنان کوردل این کشور بدانند که با توطئه‌ها و شیطنتها نخواهند توانست کشور اسلامی را آسیب رسانند. ملت تا پای جان در خدمت به اسلام حاضر و در پشتیبانی از نهادهای اسلامی مصمم هستند و از خداوند تعالی عظمت اسلام و مسلمین و کشور اسلامی ایران را خواستارم. والسلام علیکم ورحمة‌الله. روح‌الله الموسوی‌الخمینی. ۱۳۵۹/۵/۲۵»^(۲۳)

بنی‌صدر نیز در پاسخ به پیام امام، پیامی بدین شرح خطاب به ایشان ارسال کرد:

«حضور مبارک حضرت آیت‌الله‌العظمی امام خمینی، پدر و رهبر عزیزم،

پیام تشویق و آموزنده عزّ و‌صول بخشید. اینجانب عنایت و حمایت امام امت را همواره نشانه

عنایت الهی می‌دانستم و می‌دانم. از خداوند بزرگ که قدرت و فضل خویش را در این مناسبت به بهترین وجه بر این بنده عیان فرمود توفیق خدمت به دین و خلق او را طلب می‌کنم و یقین دارم از راهنمایی و حمایت‌های شما برخوردار خواهم بود. امام عمر و عزت مستدام باد. ان شاء الله.»^(۲۴)

امروز همچنین پیامی از آیت‌الله منتظری خطاب به بنی‌صدر بدین شرح منتشر شد: «جناب آقای بنی‌صدر، رئیس‌جمهور محترم ایران، دامه توفیقه. شکر خدا را که برای چندمین بار ملت مسلمان ایران مشمول عنایات حق شدند و جان رئیس‌جمهورمان و همراهان در یک حادثه هوایی محفوظ ماند. از خدای بزرگ حفظ و سلامت و توفیق شما را در خدمت به اسلام و مسلمین مسئلت دارم.»^(۲۵)

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در جلسه امروز مجلس درمورد این موضوع گفت: «... مجلس ضمن سپاس از خدای بزرگ و رؤف و

نامه بنی‌صدر در پاسخ به پیام امام که با عبارت "پدر و رهبر عزیزم" آغاز می‌شود: حمایت امام امت را همواره نشانه عنایت الهی می‌دانستم و می‌دانم.

مهربان که در جریان انقلاب و بعد انقلاب لطفش همیشه شامل حال مردم مسلمان بود، این نجات‌یافتن را باز فال نیکی می‌دانیم که بار دیگر لطف خدا را شاهد هستیم و خداوند نمی‌خواهد که روحیه ملت ما ضربه بخورد درشرایطی که ملت ما می‌رود همه ارگان‌های کشورش را با انتخاب خودش داشته باشد. پیداست که چنین حادثه‌ای اگر ثمرات تلخی بار می‌آورد برای ملت ما خیلی گران تمام می‌شد و تلخی آن برای مدت طولانی در ذائقه ما می‌ماند. این حادثه و حوادث مشابه، ما را یادآور می‌شود که خودمان را در کنف خدا ببینیم و این همه محبت و لطف را در نظر داشته باشیم و سپاسمندان وظایف انسانی و اسلامی خودمان را انجام دهیم.»^(۲۶)

۲۷۴

رئیس دادگاه‌های انقلاب ارتش، حجت‌الاسلام ری‌شهری، امروز در اطلاعیه‌ای، به دریادار دکتر سیداحمد مدنی، نماینده ردصلاحیت‌شده کرمان در مجلس شورای اسلامی، وزیر سابق دفاع، فرمانده پیشین نیروی دریایی و استاندار خوزستان در دولت موقت، ابلاغ کرد که خود را جهت رسیدگی به اتهامات منتسبه تا ۵ روز دیگر یعنی تا تاریخ ۱۳۵۹/۵/۳۰ به دادگاه انقلاب ارتش معرفی کند.^(۲۷) این فراخوان در رسانه‌های غربی بازتاب نسبتاً وسیعی داشت. ازجمله:

رادیو صدای آمریکا درباره حکم تعقیب مدنی گفت: «دریادار پیشین نیروی دریایی ایران اینک تحت تعقیب است. پاسداران انقلاب اسلامی خانه و دفتر کارش را به تصرف درآورده‌اند،

اموالش را مصادره کرده‌اند و یکی از دوستانش را به بازداشتگاه برده‌اند. پاسداران همچنین برخی از دوستان و همکاران مدنی را مورد بازجویی قرار داده‌اند؛ هرچند که فرمانده پیشین نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران هنوز رسماً متهم به گناهی نشده است. ... پیروان آیت‌الله خمینی ادعا می‌کنند که مدنی با سازمان اطلاعات مرکزی امریکا همکاری داشته و میلیون‌ها ریال پول از ایران خارج کرده است.^(۲۸)

نشریه انگلیسی‌زبان *داون* چاپ لندن نیز دربارهٔ حکم احضار مدنی به دادگاه انقلاب ارتش نوشت: «دریادار سیداحمد مدنی کاندید سابق ریاست‌جمهوری، جهت پاسخ به اتهاماتی دربارهٔ حادثه ۲۱ اوت* به دادگاه انقلاب احضار شد. دریادار مدنی در تاریخ ۵ اوت، با ۷۷ رأی شورای انقلاب رد صلاحیت گردید. براساس مدارکی مستدل، وی طرفدار امریکا بوده و بختیار آخرین نخست‌وزیر شاه را تمجید کرده است. ...»^(۲۹)

۲۷۵

مروری بر مطالب امروز *نامهٔ مردم*، ارگان مرکزی حزب توده، نشان می‌دهد که در چارچوب دیدگاه این حزب چه نوع توطئه‌ها یا حمایت‌هایی درمورد جمهوری اسلامی ایران وجود دارد. این نشریه در مطلبی با عنوان "همکاری‌های نظامی و فعالیت‌های توطئه‌گرانهٔ رژیم‌های وابسته در منطقه" ضمن حمله به رژیم‌های پاکستان و عراق، دخالت شوروی در افغانستان را تلویحاً تأیید و به دولتمردان ایران توصیهٔ اکید کرده تا "انقلاب دمکراتیک افغانستان" را به رسمیت بشناسند و با این رژیم روابط مستحکمی برقرار کنند. در بخشی از این مقاله آمده است:

«دیدار ضیاءالحق دیکتاتور پاکستان و صدام حسین دیکتاتور رژیم عراق از عربستان سعودی، نمایانگر نزدیکی و گسترش همکاری‌های نظامی رژیم‌های وابسته ضدخلقی در منطقه است. ... امپریالیسم امریکا پس از پیروزی انقلاب شکوهمند مردم ایران و استقرار جمهوری اسلامی در میهن ما و پیروزی انقلاب دمکراتیک در افغانستان، که موجب تحولی شگرف در اوضاع سیاسی - نظامی منطقه گردید، بر آن شد که در دو جهت به ترمیم و تقویت مواضع سیاسی

* منظور نویسنده، ۲۱ اوت سال میلادی گذشته است و به حوادث خونین خوزستان، به‌ویژه خرمشهر و آبادان و اهواز اشاره دارد. در تیرماه سال ۱۳۵۸، تکاوران نیروی دریایی تحت امر مدنی با همکاری سپاه پاسداران و نیروهای مردمی توانستند جریان‌ات و اغتشاشات جبههٔ تحریر موسوم به خلق عرب را به‌شدت سرکوب کنند، اما عملکرد ناشیانهٔ مدنی و تکاوران تحت امر وی در این حوادث خونین، باعث برخی زیاده‌روی‌ها گردید و شماری افراد بی‌گناه نیز دراین میان کشته یا زخمی شدند. دراین‌مورد و موارد سوءاستفاده‌های مالی و نیز زدوبست با برخی شیوخ مرتجع و ساواکی آبادان و خرمشهر، گزارش‌های مفصلی از سپاه آبادان و انجمن اسلامی کارکنان پالایشگاه نفت آبادان و دیگر نیروهای انقلابی و نیز برخی نمایندگان خوزستان ازجمله نمایندگان آبادان محمد رشیدیان و محمد نصراللهی به مجلس شورای اسلامی ارائه شد. (براساس حضور میدانی و اطلاع نگارنده از شاهدان عینی)

و نظامی خود در این منطقه بپردازد، تا موقعیت مسلط خود را در منطقه، که در نتیجه پیروزی این دو انقلاب متزلزل گشته، جبران کند.»

در ادامه این مقاله با اشاره به تقویت پایگاه‌های نظامی امریکا در دیه‌گو گارسیا در اقیانوس هند، پایگاه مصیره در عمان و تأسیسات و پایگاه‌های نظامی در عربستان سعودی و پاکستان، تأکید شده است که: «طرح‌های توطئه‌گرانه علیه جمهوری اسلامی ایران و جمهوری دموکراتیک افغانستان، به منظور براندازی رژیم‌های حاکم در این دو کشور و تضعیف مواضع کشورهای عضو جبهه پایداری در برابر تجاوز اسرائیل انجام می‌گیرد.» این مقاله سپس ضمن اشاره به نقش عربستان در این معادله سیاسی - نظامی افزوده است: «در خاک پاکستان اردوگاه‌هایی برای دسته‌جات و گروه‌های ضدانقلابی افغانی تشکیل شد.»^(۳۰)

نامه مردم در نوشتار دیگر خود از «استیضاح پارلمانی کمونیست‌های یونان درباره شرکت دولت یونان در تجاوزات امریکا علیه ایران» خبر داده و آورده است: «پس از توطئه نافرجام طبس، گروه پارلمانی حزب کمونیست یونان، دولت آن کشور را در این باره استیضاح کرد.» نامه مردم سپس متن کامل پرسش حزب کمونیست یونان از دولت این کشور را آورده است. در بخشی از این نامه ضمن اشاره به محکومیت حمله به طبس از سوی مردم یونان و احتمال قوی همسویی دولت یونان با امریکا در توطئه‌های دیگری علیه ایران، آمده است: «موقعیت یونان در این زمینه بس خطرناک است. چون محتمل است که پایگاه‌هایی که در سراسر کشورمان پراکنده است، چنان‌که گفته‌های محافل میلیتاریستی و نمایندگان "ناتو" ثابت می‌کند، به تخت جهشی برای ایالات متحده تبدیل شود. چند تن از رهبران سیاسی و نظامی ایالات متحده با دولت یونان نیز دیدار کرده‌اند و ضمن توضیح نظرات دولت امریکا، درخواست تفاهم و پشتیبانی آن را مطرح ساخته‌اند. ... دولت یونان باید اعلام کند که اجازه نخواهد داد تا از سرزمین یونان برای هیچ‌گونه اقدامی علیه ایران استفاده شود و از شرکت در نقشه‌های احتمالی "جامعه اقتصادی اروپا" و "ناتو" علیه آن کشور خودداری خواهد ورزید. ...»^(۳۱)

* یادآوری می‌شود نشریاتی نظیر ارگان حزب توده تنها رسانه‌هایی نیستند که بنیه‌سازی مقاومت علیه رژیم کنونی پاکستان را به امریکا و امثال عربستان نسبت می‌دهند؛ گزارش امروز رادیو لندن انعکاس تفسیر روزنامه فاینشال تایمز (چاپ لندن) حاکی از نقش امریکا در حمایت از مقاومت مزبور و البته بیانگر تضاد در رفتار امریکا در قبال ایران و مبارزان مسلح افغانی است. بنا به این گزارش، مفسر این روزنامه که به تازگی از واشنگتن بازگشته است، می‌نویسد: «تعداد بسیار مراسم و برنامه‌هایی که به منظور گردآوری کمک مالی برای کسانی که به عنوان "مبارزان دلیر افغانی" توصیف می‌شوند، در واشنگتن برپا می‌گردید، مایه تعجب بود؛ به خصوص آنکه گروه‌های چریکی اسلامی مذکور درست به‌خاطر دستیابی به همان نوع حکومت جمهوری اسلامی مبارزه می‌کنند که در کشور همسایه آنان ایران برقرار است و آیت‌الله خمینی به‌خاطر دفاع از آن دائماً در امریکا مورد نکوهش قرار می‌گیرد. البته، به نظر می‌رسد که اکثر امریکاییان متوجه این سیاست متناقض نیستند. ...» (خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۲۱، رادیو لندن (فارسی)، ساعت: ۲۰:۴۵، ۱۳۵۹/۵/۲۵).

در گزارشی دیگر، نامه مردم همچنین از ملاقات امروز اشرف پهلوی با شاپور بختیار در پاریس خبر داد و نوشت: «این ملاقات در محل اقامت بختیار و زیر حمایت پلیس فرانسه انجام گرفته است. و این هم تازگی ندارد. دولت و پلیس فرانسه مدت‌هاست که فعالیت ضدانقلابیون فراری ایران را آشکار و پنهان زیر حمایت خود گرفته‌اند. ...»^(۳۲)

۲۷۶

گزارش‌های متعددی از تحرکات و تجمع افراد وابسته به خسروخان و ناصرخان قشقایی وجود دارد. ازجمله، گزارش ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران حاکی است امروز ۵۵ دستگاه تویوتا و لندرور و خودروهای مختلف دیگر در محل استقرار خسرو قشقایی در محل آب‌پخش، واقع در ۳ کیلومتری غرب دارنگان، مستقر گردیده است. در ادامه این گزارش، با استناد به گزارش گروهان ژاندارمری فراش‌بند آمده است: «خسرو قشقایی و ناصر با عده‌ای مسلح حدود ۲۰ کیلومتری نورجین مستقر شده و قصد غارت اهالی را دارند. اهالی برای دفاع از خود تقاضای تحویل ۲۰ قبضه اسلحه دارند و در صورت عدم تحویل سلاح [سلاح]، در برابر پیشامدها مسئولین را مقصر می‌دانند و حتی قصد ترک محل را دارند.»^(۳۳)

در این حال، فرمانده سپاه فیروزآباد درباره توطئه‌های احتمالی از طرف خسروخان قشقایی و برخی خوانین دیگر و نیز احتمال حملات آنها گفت: «شایعاتی درباره خسروخان و ایادی وی به شدت در منطقه جنوب، به خصوص فیروزآباد به گوش می‌خورد ازجمله: ۱. توطئه نوشتن نامه خسروخان به امام و درخواست اخراج سپاه پاسداران از فیروزآباد و همچنین مسلح نمودن عشایر و درخواست نماینده خصوصی عشایر در مجلس شورای اسلامی. ۲. جمع‌آوری افراد مسلح و سازماندهی آنها از ساواکی‌ها و سرسپرده‌ها و چپ‌نماها و ضدانقلابیون و طبق شواهد موجود، برنامه‌ریزی کردن جهت حمله به سپاه و ژاندارمری و خلع سلاح آنها. ۳. ارتباط مستقیم با تیمسار مدنی، خوانین خوزستان و سردارهای بلوچستان و کرمان، ارتباط با مزدوران داخلی امریکا و ارسال اسلحه سنگین، پول نفت [نقد] طبق شواهد موجود از امریکا به وی و شایعه بمباران عشایر و تخلیه مردم از فیروزآباد و نقل و انتقالات نیروهای مسلح سرسپرده خود در شهر.»

وی افزود: «با شواهدی که ما در دست داریم احتمال می‌دهیم که یک حملات تنظیم‌شده‌ای در سطح منطقه در شرف تکوین است. ... اما متأسفانه شواهد امر نشان می‌دهد که مقامات اجرایی در انجام اقدامات مؤثر[ر] تعلل به وجود می‌آورند؛ لذا مسئولیت هرنوع وقایع ناگوار و ضایعات جبران‌ناپذیر دقیقاً به عهده مقامات اجرایی و افرادی مانند تیمسار فلاحی‌ها می‌باشد که با اتخاذ روش‌های محافظه‌کارانه در مقابل جاسوس‌های امریکایی آگاهانه یا ناآگاهانه به اسلام ضرباتی وارد می‌کنند.»

فرمانده سپاه فیروزآباد درباره تجمع نیروهای عشایر فارس منطقه اظهار کرد: «خسروخان و ملک‌منصور عده‌ای از سرسپردگان خود را حدود یک ماه و نیم از گرمسیر آورده‌اند و در میان آنها

تعدادی از بچه‌های خوانین که عموماً گرایش کمونیستی دارند آنها را همراهی می‌کنند و شایعه‌پراکنی کرده‌اند که کارهای ما مورد تأیید ارتش و رئیس‌جمهور است، بجز آخوندها و پاسداران و مرتباً افراد ساده‌لوح را فریب می‌دهند و افراد جمع‌آوری می‌کنند و طبق اسناد و مدارک، مقدار زیادی پول نقد در اختیارشان گذاشته شده و اخیراً از سواحل جنوب مقدار متوسطی اسلحه‌های سنگین در اختیارشان گذاشته شده است. آنها در نظر دارند که پس از مدتی به گرمسیر حرکت کرده و کردستان دیگری در فارس بیافرینند.» وی در پایان گفت: «اگر این مصاحبه پخش نشود و یا اینکه سانسور گردد، از طریقی دیگر بسیاری از حقایق را افشا خواهد کرد.»^(۳۴)

۲۷۷

در پی ملاقات سفرای نه کشور اروپایی در تهران، با رئیس مجلس شورای اسلامی در چهارشنبه گذشته، متن نامه‌ای که در این ملاقات تقدیم رئیس مجلس شده بود، امروز در جلسه علنی مجلس قرائت شد.^{*} پیش از قرائت متن نامه مزبور، رئیس مجلس درباره ملاقات خویش با سفرای کشورهای خارجی و نیز نامه دو نماینده از کنگره آمریکا گفت: «دو سه روز پیش، مجدداً کاردار سفارت سوئیس پیش ما آمد و نامه‌ای از دو نفر از نمایندگان کنگره آمریکا آورد. ضمن مقداری شیطنت که در نامه هست، همیشه به فکر آن هستند کلاه سر آدم بگذارند. مسئولین آمریکا بفهمند که اگر این رویه را بخواهند ادامه دهند کار خودشان را مشکل‌تر می‌کنند و مواظب باشند که در نامه‌هایشان شیطنت نکنند.» هاشمی رفسنجانی در ادامه سخنانش اضافه کرد: «در ابتدای نامه از من به‌خاطر آنکه در نطقی گفته‌ام نامه کنگره آمریکا به مجلس شورای اسلامی ممکن است منشأ آزادی‌گروگان‌ها بشود، تشکر کرده‌اند. اولاً من در هیچ نطقی این را نگفته‌ام و اعلام کرده‌ام که نامه را به مجلس ارائه خواهیم کرد. که البته به‌خاطر اعمال خلاف آنها در مورد دانشجویان، جواب به این نامه به تعویق افتاد.»

هاشمی افزود: «باز ما آنجا مذاکرات مفصلی داشتیم و یک گزارش دیگری خود دولت آمریکا با تلکس فرستاده بود که یک نوع عذرخواهی از مسئله دانشجویان بود که در آن خدمات آمریکایی‌ها به دانشجویان ذکر شده بود. ... بعد تقاضا کرده بودند که خوب است ملت ایران هم مثل ملت آمریکا، یا دولت ایران هم مثل دولت آمریکا با گروگان‌های ما رفتار کند و سرسختی نکند. در آخر هم گفته بودند که اگر این وضع در ایران ادامه داشته باشد، از این صحنه‌هایی که برای دانشجویان پیش آمد ممکن است باز هم تکرار بشود چون ملت آمریکا هم عصبانی است. من به ایشان گفتم اصلاً این مقایسه‌ای که شما بین دانشجویان بازداشتی ما و جاسوسان شما در اینجا می‌کنید، از چند جهت غلط است.»

* متن کامل نامه در روزشمار چهارشنبه، ۱۳۵۹/۵/۲۲، آمده است.

رئیس مجلس پس از مقایسهٔ گروگان‌های امریکایی و دانشجویان ایرانی بازداشت‌شده در امریکا، گفت: «ما گزارشی داریم که سازمان سیا دست‌اندرکار توطئهٔ دیگری است که البته موفق نخواهد شد.» پس از پایان سخنان رئیس مجلس و قرائت نامهٔ سفرای کشورهای اروپایی خطاب به ایشان، چند تن از نمایندگان دربارهٔ نامهٔ مزبور و پاسخی که مجلس به آن خواهد داد تذکراتی دادند و رئیس مجلس شورای اسلامی اعلام کرد که نامه به کمیسیون خارجهٔ مجلس فرستاده خواهد شد تا در این کمیسیون بررسی و مطالعه شود و پس از طرح گزارش آن در مجلس، مجلس نیز دربارهٔ آن تصمیم خواهد گرفت.^(۳۵)

۲۷۸

امروز یک روزنامه‌نگار معروف امریکایی به نام جک اندرسون از توطئهٔ جدید امریکا علیه ایران پرده برداشت. این ادعای جنجال‌برانگیز باتوجه به سخنان رئیس مجلس شورای اسلامی در جلسهٔ امروز مجلس که گفته است «ما گزارشی داریم که سازمان سیا دست‌اندرکار توطئهٔ دیگری است که البته موفق نخواهد شد.»^(۳۶) و باتوجه به سخنان هفتهٔ گذشته رئیس دیوان عالی کشور، آیت‌الله دکتر بهشتی، دربارهٔ کشف یک توطئهٔ تازه از سوی امریکا، معنای تأمل برانگیزی دارد. از این رو این خبر در محافل مطبوعاتی داخل و خارج از ایران، به‌ویژه مطبوعات وابسته به گروه‌های چپ بازتاب وسیعی داشت.

اندرسون در مقاله‌ای که برای روز دوشنبه روزنامهٔ واشنگتن پست آماده کرد، مطالبی را دربارهٔ طرح نظامی جدید کارتر، موسوم به "جهش مثبت ۸۰" فاش ساخته است که خلاصهٔ آن در شمارهٔ امروز نشریهٔ مادنستوبی (چاپ کالیفرنیا) انتشار یافته است. وی ادعا کرده است: «نظامیان طرحی برای یک حملهٔ گسترده و قوی نظامی علیه ایران برای کارتر تهیه دیده‌اند. این عملیات ظاهراً برای نجات گروگان‌ها تنظیم شده است، اما درواقع برای تلافی شکست نظامی امریکا در طبرستان و کسب حیثیت کارتر است. این عملیات قرار است چند هفته قبل از انتخابات ریاست‌جمهوری امریکا انجام شود.» پخش این خبر، تقریباً جنجالی در امریکا برپا کرده است. بلافاصله پس از انتشار این خبر، "کلودیانا ونسند"، سخنگوی کاخ سفید، به تکذیب این خبر پرداخت و آن را «ادعایی مسخره و کاملاً غیرمسئولانه» خواند. وی گفت: «این نظریه که دولت فعلی یا هر دولت دیگری بخواهد به‌خاطر منافع سیاسی، جنگی را آغاز کند، یک ادعای مسخره و کاملاً غلط است زیرا رئیس‌جمهور، خلیج فارس را به‌عنوان یک منطقه با "منافع حیاتی" برای امریکا و غرب می‌داند.»

در این میان، جک اندرسون اعلام کرده است که با تکذیب کاخ سفید درمورد صحت خبر خود دچار تردید نشده است. وی ضمن رد "تکذیب" کاخ سفید گفت: «تمام جزئیات این برنامهٔ نظامی را در هفتهٔ آینده طی یک‌سری مقالات توضیح خواهد داد.» مقالهٔ اندرسون را

بسیاری از مطبوعات مشهور امریکایی از جمله واشنگتن پست - که وی هرروز در آن مطالبی می‌نویسد و یک ستون ویژه دارد - تحریم کرده‌اند. واشنگتن پست در شماره یکشنبه خود نوشت: «تصمیم گرفته است ستون مخصوص جک اندرسون را چاپ نکند، زیرا دلیلی برای صحت مطالب او پیدا نمی‌کند.» اندرسون در خلاصه مقاله‌اش گفته است: «شکست‌های انتخاباتی کارتر سبب شده است تا کارتر دستور آماده‌باش برای عملیات را صادر کند، زیرا به گفته پت کادل، مسئول تبلیغات انتخاباتی کارتر، امریکایی‌ها اکنون از لحاظ روانی در شرایطی قرار گرفته‌اند که خواستار عملیاتی در ایران هستند.»^(۳۷)

۲۷۹

در پی انتشار نامه قطب‌زاده، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، خطاب به همتای روسی خود آندره گرومیکو، تیرگی در روابط و مناسبات میان دو کشور با «اقدام امروز سفیر ایران در مسکو و بستن کنسولگری ایران در لنینگراد»^(۳۸) رو به افزایش گذاشت. در این حال، رسانه‌های شوروی امروز مقاله روزنامه «ومانیته» ارگان حزب کمونیست فرانسه را که در آن به صادق قطب‌زاده شدیداً حمله شده بود، چاپ کردند. در این مقاله آمده است: «همدردی قطب‌زاده با واشنگتن بر همه آشکار است و بیانات اخیر وی خطری برای مردم ایران محسوب می‌شود.»^(۳۹) «ومانیته» همچنین نوشت: «سخنان قطب‌زاده در مورد حزب توده ایران اکاذیب و اراجیفی بیش نیست.»^(۴۰)

۲۸۰

امروز وزارت نفت گزارش عملکرد یک سال گذشته شرکت‌های تابع این وزارت را اعلام کرد. در بخشی از این گزارش با اشاره به مسائل و مشکلات ایجادشده برای گردانندگان این شرکت‌ها به دلیل خروج مستشاران و مدیران خارجی آنها، آمده است: «... در طول سال ۱۳۵۸، جمع متوسط روزانه تولید به ۳,۴۵۰,۰۰۰ بشکه نفت خام در روز رسید که از این مقدار حدود ۲,۶۵۰,۰۰۰ بشکه در روز صادرات نفت خام را تشکیل داد. مابه‌التفاوت این دو رقم که برابر ۸۰۰,۰۰۰ بشکه نفت خام در روز می‌باشد در پالایشگاه‌های داخلی تصفیه و از فراورده‌های آن ۲۵۰,۰۰۰ بشکه در روز صادر و بقیه ۵۵۰,۰۰۰ بشکه به مصرف داخلی رسیده است. به این ترتیب، جمع متوسط صادرات نفت خام و فراورده در طول سال ۱۳۵۸ بالغ بر ۲,۹۰۰,۰۰۰ بشکه در روز بوده است.»

در بخش دیگری از این گزارش ضمن ابراز رضایت از وضعیت فعلی تولید نفت، آمده است: «عملیات مربوط به پالایشگاه‌های کشور نیز خوشبختانه در طی سال ۱۳۵۸ موفقیت‌آمیز بوده است و علی‌رغم محدودیت‌ها و مشکلاتی از قبیل پایین بودن مصرف نفت کوره در داخل کشور که در مواردی باعث پیرشدن مخازن و در نتیجه پایین آمدن خوراک پالایشگاه‌ها شد و همچنین خرابکاری‌ها در لوله‌های نفت خام و گاز طبیعی پالایشگاه‌ها، خسارات و مسائل مربوط به سیل

خوزستان و نظایر آنها، متوسط خوراک روزانه پالایشگاه‌های کشور حدود ۹۷,۰۰۰ بشکه در روز بیش از رقم مربوط به سال ۱۳۵۶ و حدود ۸۰,۰۰۰ بشکه در روز بیش از رقم سال ۱۳۵۷ بود. تولید فراورده‌های میان‌تقطیر (نفت سفید و گازوئیل) که پرمصرف‌ترین فراورده‌های نفتی در داخل کشور هستند، در سال گذشته به ترتیب حدود ۲۰,۰۰۰ و ۲۵,۰۰۰ بشکه در روز بیش از تولید آنها در سال‌های ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ بود. ... اکنون نیز با بهره‌برداری از پالایشگاه اصفهان، خوراک روزانه پالایشگاه‌های کشور از مرز یک میلیون بشکه در روز گذشته است.» در ادامه این گزارش درباره وضعیت تولید فراورده‌های نفتی در سال جاری آمده است: «در سال جاری نیز تاکنون بیش از ۱۶۰۰ میلیون لیتر بنزین و نفت سفید و گازوئیل ذخیره‌سازی شده است که این رقم حدود ۱۸/۵ درصد بیش از رقم مربوط به همین دوره در سال گذشته می‌باشد. ...»^(۴۱)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۵۹/۵/۲۵

۱. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۴؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۷.
۲. سند شماره ۲۸۳۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کرمانشاه به ت - ف - ژاجا - ۳ (دایره عملیات)، ۱۳۵۹/۵/۲۵، برابر گزارش هنگ ژاندارمری قصر شیرین مستند به گزارش گروهان خان‌لیلی.
۳. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۳، خبرنگار کیهان از قصر شیرین؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۷، ص ۵، خبرنگار جمهوری اسلامی از قصر شیرین، هر دو به نقل از فرمانده عملیات سپاه قصر شیرین.
۴. سند شماره ۵۵۹۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه کرمانشاه به اطلاعات سپاه مرکز، ۱۳۵۹/۵/۲۵.
۵. سند شماره ۵۵۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (بانه)، ص ۱۶۹، از واحد اطلاعات سپاه مرکز (تهران) به واحد اطلاعات سپاه ایلام، ۱۳۵۹/۵/۲۵.
۶. سند شماره ۲۸۲۹۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از هنگ ایلام به ناحیه کرمانشاه (رکن ۳)، ۱۳۵۹/۵/۲۷، بنا به گزارش مورخ ۱۳۵۹/۵/۲۶ گروهان موسیان.
۷. سند شماره ۹۴۶۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (مریوان)، ج ۱، ص ۱۶۲، از مرکز بررسی مناطق ایران (منطقه ۷) به دفتر عملیات، ۱۳۵۹/۶/۱، بنا به گزارش لشکر ۲۸ ارومیه (رکن ۲)، ۱۳۵۹/۵/۲۵.
۸. سند شماره ۴۳۲۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه ارومیه به اطلاعات سپاه مرکز، ۱۳۵۹/۵/۲۶.
۹. سند شماره ۲۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خرمشهر به ستاد مرکزیت سپاه پاسداران (اطلاعات و تحقیقات)، ۱۳۵۹/۵/۲۹؛ و - سند ۰۶۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۱۳۵۹/۵/۲۵.
۱۰. سند شماره ۴۰۷۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا، ۱۳۵۹/۵/۲۵، برابر گزارش نزاجا.
۱۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۱۲، به نقل از خبرگزاری پارس از کرمانشاه.
۱۲. سند شماره ۵۵۹۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی به نزاجا)، ۱۳۵۹/۵/۲۶؛ و - سند شماره ۱۰۶۷۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سپاه بانه، ۱۳۵۹/۵/۲۶.
۱۳. سند شماره ۵۶۰۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۲ (ه - ع) به سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۵/۲۷.
۱۴. از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۲۶، مستند به گزارش ژاجا، برابر اعلام پاسگاه سکنه، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ساعت: ۲:۱۵ دقیقه بامداد.
۱۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۸، ص ۴، به نقل از خبرگزاری پارس از ارومیه.
۱۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۴، به نقل از خبرگزاری پارس از ارومیه.
۱۷. سند شماره ۵۶۰۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (بوکان - شاهین‌دژ)، ص ۳۳، از وزارت کشور به ستاد مرکزی سپاه پاسداران، ۱۳۵۹/۵/۲۹؛ و - سند شماره ۱۴۱۶۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (کردستان)، ج ۱، ص ۳۲۷، از سپاه (مرکز فرماندهی)

- به سپاه غرب، برابر اعلام نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۲۶.
۱۸. سند شماره ۱۱۴۹۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (پاوه)، ص ۲۰۳، از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی استان کرمانشاهان به اداره مرکزی اطلاعات و بررسی‌های سیاسی (تهران)، ۱۳۵۹/۵/۲۵؛ و - سند شماره ۱۱۴۹۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، همان، ۱۳۵۹/۵/۲۵.
۱۹. سند شماره ۱۱۴۹۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی استان کردستان به ستاد مشترک، ۱۳۵۹/۵/۲۵.
۲۰. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۲، ۱۳۵۹/۵/۲۷، ص ۲، خبرگزاری پارس از سندج، ۱۳۵۹/۵/۲۶.
۲۱. سند شماره ۲۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران (رکن دوم) به دفتر ریاست جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۵۹/۵/۲۵.
۲۲. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۱۸، به نقل از خبرگزاری پارس از کرمانشاه.
۲۳. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۲؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۶؛ هر دو به نقل از خبرگزاری پارس از تهران.
۲۴. همان، هر دو به نقل از خبرگزاری پارس از کرمانشاه.
۲۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۶.
۲۶. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۳؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۱۱.
۲۷. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۱۷؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۲.
۲۸. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۲۵، رادیو صدای آمریکا (فارسی)، ساعت ۷:۰۰، ۱۳۵۹/۵/۲۵.
۲۹. پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، جنگ ایران و عراق از نگاه مطبوعات جهان، ج ۱، صص ۲۴۳ و ۲۴۴، نشریه داوود
- ۱۹۸۰/۸/۱۶ (۱۳۵۹/۵/۲۶)، مترجم مهدی رنجبران.
۳۰. نامه مردم، شماره ۳۰۸، ۱۳۵۹/۵/۲۵، صص ۱ و ۲.
۳۱. همان، ص ۸.
۳۲. نامه مردم، شماره ۳۱۷، ۱۳۵۹/۶/۴، ص ۱.
۳۳. سند شماره ۵۶۰۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۲۶، با امضای سرتیپ فلاحی.
۳۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از شیراز، در مصاحبه اختصاصی با دکتر ماشالله آئینی، فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی فیروزآباد.
۳۵. مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره اول، ص ۴۴۷.
۳۶. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۳؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۱۱.
۳۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۷، ص ۱۱، به نقل از خبرگزاری پارس، به نقل از خبرگزاری‌ها از واشنگتن؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۷، ص ۱۱، به نقل از خبرگزاری پارس، به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس از واشنگتن؛ و نیز خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۲، به نقل از خبرگزاری تاس از واشنگتن، ۱۶ اوت (۱۳۵۹/۵/۲۵).
۳۸. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۲، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۱، تهران، ۱۳۵۹/۵/۲۶.
۳۹. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۰، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۳، به نقل از رویتر از مسکو، ۱۶ اوت (۱۳۵۹/۵/۲۵)؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۱۹، رادیو مسکو (فارسی)، ساعت: ۱۵:۳۰، ۱۳۵۹/۵/۲۵؛ و - همان، ص ۳، به نقل از خبرگزاری تاس از پاریس، ۱۶ اوت.
۴۰. نامه مردم، شماره ۳۰۹، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۲.
۴۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۱۱.